

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

35. An Clerici confugientes ad Ecclesiam gaudeant immunitate? Ex part. 3.
tract. 1. resol. 35.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

in suo sensu abundet; non enim video clara iura Canonica hanc exceptionem firmantia. Ita ille. Sed pace viri docti iura in hac re sunt clara, & ita communiter à veteribus, atque recentioribus Canonistis atque Theologis intelliguntur.

6. Nec valet dicere in fauorem Raphaëlis de la Torre Decretum *cap. de Raptoribus 36. quæst. superius adducti*, non esse Concilij vniuersalis, sed Prouincialis, & idè non ligare omnes: nam respondeo, quòd cum ab Ecclesia sit receptum, ab omnibus seruari debet. Deinde per ius Canonicum Regula est constituta, vt delinquentes propter nullum crimen, quantumcumque graue sit, possint ab Ecclesia extrahi, nisi in casibus exceptis. Sed hic casus per ius Canonicum antiquum non excipitur, vt patet in *disto. cap. inter alia*; ergo gaudere debet immunitate; & iura sunt clara in eius fauorem.

7. Ad id verò, quòd pro probabilitate contrariæ sententiæ adducit Suarez *de Relig. tom. 1. lib. 3. cap. 11. num. 17.* nempe Raptores Virginum inclusos esse sub nomine publicorum Latronum in *dicto cap. inter alia*; iam ex superius dictis patet responsio. Ad quòd dicitur sit publicus Lator, qui per *cap. inter alia* gaudere non debet immunitate Ecclesiarum ex communi sententiâ Doctorum, vt supra visum est, debet sepius in itineribus publicis cum armis & violentia furari, aliter non priuabitur immunitate; quo pacto Deus bone, semel rapiens Virginem includi potest sub nomine publici Latronis; non est igitur in hoc audiendus Suarez, qui etiam non debebat pro hac sententiâ consuetudinem in contrarium adducere, nam, vt supra probatum est, non admittitur consuetudo contra immunitatem Ecclesiasticam.

8. Notandum est hîc etiam obiter ex supradictis contra aliquos deflorantem Monialem gaudere priuilegio immunitatis. Vide me ipsum in *p. 4. tr. 1. * ref. 43.*

RESOL. XXXIV.

An Clerici gaudeant Immunitate Ecclesiarum, ita vt ad Ecclesiam confugientes pro criminibus non exceptis in Bulla, ab eorundem iudicibus Ecclesiasticis inuiti extrahi non possint ab ea? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 24.

S. 1. Difficilis est ista quæstio, & inter veteres, & recentiores Theologos, & Canonistas non parum agitata. Prima opinio asserit non gaudere. Ita Villadieg. in *polit. c. 3. num. 213.* Heuia in *Civica Phil. p. 3. §. 12. n. 17.* Abb. in *c. inter alia. num. 13. de immunit. Eccl.* & alij Iurisperiti, quos citat Guttier. *pract. 99. lib. 3. n. 1.* & Authores infra citandi, Idem ex notericis docet Bellet. in *disq. cler. p. 1. tit. 3. §. 15. n. 1.* Geneuenf. in *prax. cap. 17. num. 11.* Tanner. in *2. d. dist. 5. quæst. 8. dub. 1. n. 16.* Peregr. *de immunit. c. 12. n. 3.* Megal. in *3. p. lib. 4. cap. 2. n. 34.* Bonacina *de legib. dist. 3. p. 7. §. 3. n. 7.* Fagundez *de Præcep. Eccl. tr. 2. lib. 4. cap. 4. n. 52.* Suarez *de Relig. tom. 1. tract. 2. lib. 3. c. 10. n. 6.* Lopez in *instru. p. 2. c. 285.* Azor. *p. 2. lib. 9. c. 9. §. 9.* Portel, in *instru. p. 2. c. 285.* Homobon. *de Exam. Eccl. p. 1. tract. 11. c. 12. q. 26. suppos. 3.* & alij. Probatur hæc opinio; quia, vt ait Fagundez, cum hæc immunitas nõ sit de iure diuino, sed de iure canonico, & positivo; idè nõ ligat Iudices Ecclesiasticos, vt patet ex praxi, & consuetudine. Abbas *vbi sup.* prosequitur ex fundamento in confirmatione huius opinionis. Deinde argumentatur Peregrin. ex verbis Bullæ Gregorij; nam ibi solum de laicis Summus Pontifex facit mentionem; ergo excludit Clericos ab ista immunitate; & ita seruati per consuetudinem testatur. At his minime obstantibus,

Tom. IX.

2. Secunda sententiâ docet Clericos gaudere hac immunitate. Et ita docet nouissimè Salgado *de protectione regia. tom. 2. p. 2. c. 4. num. 115.* & Romana *conf. 226.* quod incipit: *Spehabilis Domine,* & in *conf. 234.* probat, non solum Clericos de iure Canonico habere immunitatem, sed tenet, maiorem esse rationem, cur Clericus in Ecclesia capi nequeat, quam laicus. Idem docet Episcopus Diaz in *Pract. crim. cap. 223. in fine.* Iulius Clar. in *Pract. §. fin. q. 80. num. 16.* & Zerola in *Praxi Episc. part. 1. §. Immunitas Ecclesiastica. ver. 8.* Decian. *tom. 2. lib. 6. cap. 26. num. 1.* Ioan. Maria Monticellus in *sua Pract. crimin. regul. 12. n. 18.* Couraruias *lib. 2. var. cap. 20. num. 16.* Et hanc sententiâ citans, alios, veriores; & communiorum putat Bobadilla in *Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 17.* in *Glossa lit. P.* & nouissimè docet hanc sententiâ Farinac. *tit. de carcer. quæst. 28. num. 7.* & in terminis nostræ Bullæ Ambrosinus *de immunit. cap. 12. per totam.* Duardus in *Bulla Cæn. lib. 2. can. 15. quæst. 16. num. 13.* & magis ample Petrus Cenedo in *suis quæstionibus Canonicis, quæst. 42. per totam.* vbi asserit, Iudices Ecclesiasticos, extrahendo Clericos ab Ecclesia sine licentiâ Summi Pontificis, in casibus non expressis, incurrere in pœnas, & censuras latas contra violantes immunitatem Ecclesiarum, Et probatur hæc sententiâ: quia iura Canonica, & ciuilia indistinctè loquuntur, & indistinctè, ac generaliter ergo tam laici, quam Clerici complectuntur ex authoritate *leg. de pretio. ff. de publicat.* Cæteras rationes adducit Ambrosin. & alij. Restat modo respondere ad argumenta in contrarium; sed, quia in his laboribus breuitati studeo; solutionem argumenti Fagundez inuenies apud Pet. Cened. in *Cæn. 42. n. 11.* Argumenta verò Abbatis satis soluta sunt à Decian. *vbi sup. tom. 2. lib. 6. cap. 26. n. 1.* & à Cardinali in *cap. inter alia. de immunit. §. 6.* Ad argumentum verò Peregrini responderet Gambac. *de Immunit. lib. 4. c. 11. n. 8.* vbi probat, in Constitutione Greg. XIV. adesse mentionem de Clericis, & Ecclesiasticis.

RESOL. XXXV.

An Clerici confugientes ad Ecclesiam gaudeant Immunitate? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 35.

§. 1. Contra aliquos affirmatiuam sententiâ docet in *tract. de immunit. Eccles. part. 1. * ref. 24.* cum multis DD. quibus nunc addo Layman. in *Theolog. mor. lib. 4. tract. 9. c. 3. num. 13.* Barbofam in *collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 6. num. 14.* & Lotterium *de benef. tom. 1. lib. 1. quæst. 13. n. 113.* & ita determinatum fuisse à sacra Cardinalium Congregatione tam Concilij Tridentini interpretum, quam Episcoporum, & Regularium inuenio; fuit enim Neocastræ quidam Clericus in minoribus constitutus, qui in an. 1618. ob patrum homicidium ad Ecclesiam confugerat, & cum fuerit à Vicario Generali inde extractus, fuit dubitatum, an hoc legitime fecerit; Vicarius assererat quòd sic, fultus authoritate Abbatis, & aliorum, sed Episcopus Petrus Franciscus Montorius de hac re sacram Cardinalium Congregationem consuluit, quæ sic consulta respondit per Illustrissimum Cardinalem Iustinianum.

2. [Molto Illustrate, è Reuerendissimo Signore come fratello. Hò riceuuto vna lettera di V. S. delli xi. del passato, è per risposta gli dico che nella Congregatione del Concilio è stata seguitata l'opinione contro l'Abbate, che Ecclesiastici godano l'immunita delle Chiese, perche il priuilegio è dato alla Chiesa, è cossi sequita à tenere la Congregatione dei Vescoui. Io poi sono ad solito suo, è le prego ogni vero

G A content

Syr. hoc in
tra in Ref. 8.
à l. 107.

Syr. in Ref.
hoc hic est
l. 17.
* Quæ hic
et Ref. ante-
cedens.

Syr. hoc in
Ref. sup. &
Syr. in Ref.
16. §. vlt. cuius
lib. in prin-
cipio.

* Quæ hic
est Ref. ante-
cedens, &
cursum in
alio, §. eius
annor.

contento, di Roma li 10. di Agosto 1618. come fratello affectionatissimo il Cardinal Giustiniano. Non est igitur amplius de hac questione dubitandum.

RESOL. XXXVI.

An Religiosi gaudeant dicta Immunitate, ita ut eorum Superiores non possint extrahere illos ab Ecclesiis, & quid, si delinquant in propriis Monasteriis? Ex part. 1. tract. 1. Resol. 25.

S. 1. Negat in specie Riccius *part. 3. decis. 172. n. 6.* & ita fuisse decisum in Curia Archiepiscop. Neapolitana asserit: & ita docent etiam Doctores citati * superiori questione in prima opinione, qui pro confirmanda eorum sententia sic argumentantur: Si Clerici gaudere debent immunitate Ecclesiarum, sequitur, quod Religiosi nunquam possent in carcerem detrueri a suis Prælati, cum semper sint in Monasterio, quod gaudet hac immunitate: sed hoc asserere est absurdum, ergo, neque Clerici, neque Religiosi immunitate Ecclesiarum gaudent. Et ita in particulari arguebant Syluester *verb. Immunitas. 3. §. 3. num. 2.* Fagundez *de Præcept. Eccles. tract. 2. lib. 4. cap. 4. n. 2.* Suarez *de Relig. tom. 1. tr. 2. lib. 3. c. 10. n. 6.* & noster Peregrinus *de immunit. c. 12. n. 3. dub. 3. opin. 2. arg. 3. cum aliis.*

* Quæ hic est sup. Ref. 34. & infra in Ref. seq. in quatuor eius primis lin. & si placet lege supra ex Ref. 27 §. Quarto decimo. & Ref. & §. eius not.

Sup. in Ref. que hic est 34.

2. At hoc inconueniente non obstante, multi DD. vt supra vilum est in secunda opinione, docentur, Clericos, & per consequens Religiosos, gaudere Ecclesiarum immunitate; & præcipue inter illos Petrus Cenedo *in quest. can. qual. 42.* & Petrus Gambac. *lib. 4. cap. 11. num. 10.* vbi asserit: [Eadem est ratio de Clericis, ac Religiosis; & idem licet illis, ad euadendas delictorum suorum iudiciales pœnas, ad Ecclesias, & Monasteria confugere, & sunt ab Ecclesia defendendi. Nec existimo satis esse consuetudinem, qua probetur eos non solere ad Ecclesias confugere, vt propterea immunitate careant; sicut nil valeret, si probaretur idem de laicis, non enim propterea quod nullus laicus per multos annos ad Ecclesiam confugit; idem mihi non proderit, si voluero confugere. Sed probare necesse est consuetudinem, qua Clerici, seu Regulares, ad Ecclesiam confugientes, nunquam in ea ad immunitatem admissi sunt.] Ita Gambacurt, vbi addit, Regulares in vrbe ad mortem damnatos per Iudicem ab Apostolica Sede delegatum, si commississent aliquod delictum, non exceptum, posse ad Ecclesiam confugere, & eius immunitate gaudere. Hæc opinio mihi placet, & ita sentio cum supradictis citatis Doctoribus, Regulares gaudere, sicut Clericos, immunitate Ecclesiarum. Sed difficultas est, quando delinquant in propriis Monasteriis. Idem dicendum viderur, stando in dicta opinione, quod Clerici, & Regulares immunitate gaudeant. Et ita in terminis docet Gambac. *sup. n. 12.* vbi ait: [Difficultas non leuis superest de Regularibus delinquentibus in propriis Ecclesiis, seu Monasteriis, de quibus valde dubium est, an teneantur lege *cap. fin. de immunit. Eccles.* nisi textum illius *cap. amplè* intelligamus, vt delinquens in ipso loco immunitatis, careat privilegio, quam ratissime Religiosi ad immunitatem admittuntur; quia raro exeunt: sed cum textus sit odiosus, vt late ab immunitate excludens, & se restringat ad Ecclesias, & Cœmeteria, ad quæ etiam se restringit constitutio Greg. XIV. probabile mihi est, in illis solis delictis grauibus, quæ in Ecclesiis, vel Cœmeteriis committuntur, ablatam esse illis immunitatem. Si quis verò hæc ipsa, seu alia graua delicta committat in aliis immunibus locis, Monasteriis,

Domibus, etiam non carebit immunitate; quoniam in dictis Canonibus non est expressum.] Ita ille, quæ omnia limitat *num. 14.* ad eos casus, in quibus Superior procederet contra Regulares in foro iudiciali ad vitrices pœnas Canonum, non autem quando procederet in foro paterno ad penitentias salutaris.

3. Hæc opinio Gambacurtæ est probabilis stando in rigore Canonum, & præcipue in terminis nostræ Bullæ Greg. XIV. vbi vt supra diximus, excluduntur ab immunitate tantum illi, qui membra mutilarent, vel occiderent in Ecclesiis, & idem committentes alia delicta enormia in Ecclesiis, vel Cœmeteriis, gaudebunt immunitate, sicut etiam gaudebunt immunitate committentes homicidia, & mutilationes membrorum, & alia delicta extra Ecclesias, & Cœmeteria in Monasteriis, & aliis locis, quæ præbent immunitatem Ecclesiasticam. Ex qua doctrina, Regularis, qui committeret quodlibet graue delictum in Monasterio, gaudebit vtique supradicta immunitate, & Superiores incurrent in pœnas, & censuras violatæ immunitatis, si aduersus talem criminofum, volentem gaudere hac immunitate, in iudicio procederent; & ipse in tali casu non teneatur ad interrogationes respondere. Hæc omnia, vt dixi, probabilia mihi videntur, stando in rigore Canonum, & Constitutionis Gregorianæ.

4. Sed contrarium tenendum videtur, ex recepta consuetudine à Summis Pontificibus approbata. Dixi, approbata à Summis Pontificibus: nam sola consuetudo, vt sæpius diximus, & doctè notat Cened. *9. 2. n. 10.* non præualet aduersus hanc immunitatem; nisi Pontificum interueniat consensus, quem in nostro casu interuenire patet: nam Summi Pontifices quotidie ex appellatione causarum ad Sacram Congregationem, vel ad ipsos, de causis Regularium; vident eorum Superiores aduersus illos processus formare, & sententiam ferre de delictis, intra Monasterium commissis, de quibus stante contraria opinione gaudent dicti Regulares criminofosi Ecclesiarum immunitate; & tamen de hoc non reclamant, neque supradictos Superiores, tanquam violatores immunitatis Ecclesiarum seuerè, vt deberent facere, puniunt; imò tales processus, & sententias confirmant. Ergo præbent illis, in huiusmodi casibus, iurisdictionem, non obstante aliquo canone, & Bulla Gregoriana contrarium determinante; & certè, si opinio Gambacurtæ in praxi fuisset admittenda, nullus Regularis puniretur; & obseruantia, & disciplina regularis corrueret; & idem nullo pacto admittendam esse puto.

RESOL. XXXVII.

Dum Quidam Religiosus effregit carcerem Monasterij, & confugit in alienam Ecclesiam, seu Monasterium, Queritur, quid faciendum?

Et an cognitio pro dicta Immunitate in quocumque casu, & euentu semper pertineat ad Episcopum?

Et supponitur Religiosus gaudere immunitate Ecclesie, siue propriæ, siue alieni Monasterij.

Idem, quod dictum est de Religiosis, dicendum est de Monialibus, & puellis, quæ in eorum Monasteriis educantur, quæ gaudent Immunitate in propria Ecclesia, & Monasteriis aliorum ordinum, sed non item intra suum Monasterium, sicuti omnes Religiosi gaudent dicta Immunitate. Ex par. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 32. alias 30.

§. 1. * **S**uppono Religiosos gaudere Ecclesiarum Immunitate, vt me citato tenet Rocafull.

* Sup. hor, quod hic supponitur in R. præter in